

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

CENTRUL EDUCAȚIONAL PRO DIDACTICA

CURRICULUM OPȚIONAL PREUNIVERSITAR

Titlul disciplinei: EDUCAȚIE PENTRU DEZVOLTAREA COMUNITĂȚII

Aria Curriculară: DISCIPLINE SOCIOUMANE

Autori:

Viorica Goraș-Postică, dr. hab. conf. univ.

Lia Scifos, dr.

Nina Uzicov, prof. gr. didactic superior

**Chișinău
2015**

ARGUMENT

A fi împreună este un început.
A rămâne împreună este un progres.
A munci împreună este un succes.
Batra

Comunitatea este unitatea de baza a societății. Similar părțicelilor unui mozaic, comunitățile determină societatea în ansamblu. Importanța dezvoltării comunității e incontestabilă. Forța motrice a evoluției societății sînt oamenii ce conviețuiesc în comunități concrete. În această dimensiune miza cade pe generația în creștere, grație gradului înalt de receptivitate și flexibilitate, deschiderii spre nou și negării constructiviste a conservatismului.

Trecutul nostru imediat ne transmite puțină experiență la capitolul "comunitate democratică". Dar putem învăța din experiența altor societăți, la cursuri speciale, riguros organizate și selectate, cu un grad înalt de aplicabilitate, cu un caracter adaptiv concret pentru fiecare localitate în parte. Este semnificativ ca tinerii să conștientizeze la nivel afectiv apartenența la comunitate, importanța activității fiecăruia pentru binele comun.

Disciplina *Educație pentru dezvoltarea comunității* propune un cadru educațional de minimum 34 de ore pentru familiarizarea elevilor-beneficiari cu conceptul de comunitate, motivarea lor, implicarea activă în dezvoltarea acesteia, însușirea valorilor civice ale societății democratice.

Impactul principal al acestui curs ar fi:

- Formarea unei mentalități și a unui comportament adecvat societății democratice;
- Existența unei necesități permanente de a activa pentru binele comun, de a anihila inerția și pasivitatea;
- Trecerea de la vorbe la fapte concrete care ar atribui activității tinerilor o utilitate vădită;
- Transformarea indivizilor din receptori pasivi ai diferitelor proiecte și acțiuni ale persoanelor de stat în colaboratori, cooperatori, organizatori ai conviețuirii civilizate.

COMPETENȚE CHEIE/TRANSVERSALE DEZVOLTATE ÎN CADRUL DISCIPLINEI

1. Competențe interpersonale, civice, morale
2. Competențe culturale, interculturale (de a recepta și de a crea valori)
3. Competențe de învățare/a învăța să înveți
4. Competențe acțional-strategice
5. Competențe de autocunoaștere și autorealizare

Competențe specifice

1. Determinarea particularităților unei comunități prospere
2. Crearea în cadrul comunității a unor relații bazate pe dialog, atitudini deschise și comportament empatic
3. Soluționarea participativă și cooperantă a problemelor comunității
4. Promovarea în comunitate a valorilor naționale și general-umane, inclusiv a celor democratice

1. Determinarea particularităților unei comunități prospere, viabile și dinamice

Obiective	Activități de învățare	Sugestii de evaluare
1.1. Să identifice elementele și caracteristicile de bază ale comunității.	<ul style="list-style-type: none">□ studiul unor surse (manuale, cărți, ziare, hărți, ghiduri ș. a.);□ consultarea persoanelor-resursă;□ vizite, întâlniri, dialoguri, discuții;□ studierea actelor normative;□ exerciții de observare și identificare.	Prezentări, pliante, rapoarte analitice și de evaluare, scheme, discursuri tematice etc.
1.2. Să determine parametrii / nivelurile relației comunitate-individ.	<ul style="list-style-type: none">□ studierea actelor reglatorii emise de administrația publică locală;□ determinarea similitudinilor și diferențelor culturale în comunitate;□ vizite, discuții, interviuri.	Prezentări orale, scheme

2. Crearea în cadrul comunității a unor relații bazate pe dialog, atitudini deschise și comportament empatic

Obiective	Activități de învățare	Sugestii de evaluare
2.1 Să manifeste un comportament bazat pe dialog, toleranță și	<ul style="list-style-type: none">□ dezbateri, prezentări, întreținerea dialogurilor pe diverse teme, la niveluri diferite;□ interviuri etc.	Prezentări orale, interviu scris

consens.		
2.2 Să știe și să aplice diverse strategii de coordonare și conjugare a eforturilor diferitor agenți comunitari.	<ul style="list-style-type: none"> ☐ proiecte de grup; ☐ activități de echipă, desemnate ad-hoc pentru realizarea unor sarcini specifice; ☐ întruniri, mese rotunde; 	Raport, proiect
2.3 Să ia decizii optime în procesul de rezolvare a problemelor comunității.	<ul style="list-style-type: none"> ☐ dezbateri, dialoguri pe diverse probleme din viața comunității; ☐ ședințe tematice cu participarea agenților comunitari; 	Procesul verbal, raport de evaluare, recomandări adresate comunității

3. Soluționarea participativă și cooperantă a problemelor comunității

Obiective	Activități de învățare	Sugestii de evaluare
3.1 Să identifice situațiile-problemă din comunitate și modalitățile de rezolvare a acestora.	<ul style="list-style-type: none"> ☐ listarea problemelor comunității; ☐ acumularea ideilor întru rezolvarea acestora; ☐ cercetarea preventivă, inițială a problemelor listate pentru selectarea celor prioritare; ☐ vizite, observări, realizarea chestionarelor; ☐ prelucrarea și interpretarea chestionarelor 	Prezentarea argumentelor, datelor, chestionarul
3.2 Să elaboreze strategii de soluționare a problemelor comunității.	<ul style="list-style-type: none"> ☐ depistarea resurselor umane și financiare prin consultarea reprezentanților administrației publice locale (primar, consilieri), oamenilor de afaceri, întâlniri cu sătenii; ☐ chestionarea, interviuarea diferitor actori comunitari; ☐ atelier pentru dezvoltarea abilităților de scrierea proiectelor; ☐ elaborarea proiectelor mici: <ul style="list-style-type: none"> a) întreținerea locurilor de agrement; b) întreținerea pajiștilor; c) întreținerea rezervațiilor naturale; d) întreținerea obiectelor de interes comunitar. ☐ organizarea acțiunilor comune împreună cu biserica, poliția, consiliul local, agenții economici ș. a. 	Proiecte mici, scrisori de susținere, adresări, afișe ș. a.

4. Promovarea în comunitate a valorilor naționale și general-umane, inclusiv a celor democratice

Obiective	Activități de învățare	Sugestii de evaluare
4.1 Să identifice valorile culturii materiale și spirituale ale	<ul style="list-style-type: none"> ☐ înregistrarea, culegerea perlelor culturale de la bătrâni prin expediții folclorice; ☐ organizarea acțiunilor de binefacere. 	Eseuri, articole pentru reviste, ziare ș. a.

comunității		
4.2 Să manifeste atitudine responsabilă față de promovarea și păstrarea valorilor materiale și spirituale ale comunității	<ul style="list-style-type: none"> □ valorificarea tradițiilor și obiceiurilor locale prin acțiuni culturale: șezători, festivaluri folclorice; □ desfășurarea activităților de sensibilizare a locuitorilor pentru păstrarea mediului ambiant; 	Activități culturale, proiecte specifice

CONȚINUTURI RECOMANDATE

1. Formarea comunității de învățare
 - 1.1. Obiectivele disciplinei
 - 1.2. Utilitatea și funcționalitatea disciplinei pentru dezvoltarea comunității
2. Comunități umane. Comunitatea locală
 - 2.1. Conceptul de comunitate din diverse perspective
 - 2.2. Caracteristicile unei comunități adevărate
 - 2.3. Specificul comunităților în Moldova
3. Dezvoltarea comunității prin identificarea și rezolvarea problemelor
 - 3.1. Ce este o problemă
 - 3.2. Identificarea problemelor comunității
 - 3.3. Șapte pași spre soluționarea problemei
4. Relația cetățean-comunitate
 - 4.1. Noțiunile de cetățean și relația cetățean-comunitate
 - 4.2. Participarea cetățenească
5. Actorii comunitari
 - 5.1. Definirea noțiunii de actor comunitar
 - 5.2. Actorii comunitari din localitate
6. Școala – verigă a comunității. Participarea democratică a elevilor la viața școlii
 - 6.1. Rolul școlii în viața comunității
 - 6.2. Procesul de democratizare a școlii. Liderul școlar
 - 6.3. Modalități de implicare a elevilor în viața școlii și a comunității
7. Modalități de mobilizare a comunității
 - 7.1. Rolul liderului neformal în mobilizarea comunității

- 7.2. Pașii mobilizării comunității
- 8. Parteneriatul comunitar
 - 8.1. Școala și inițiativele de parteneriat
 - 8.2. Parteneriatele comunitare și esența lor
 - 8.3. Avantaje ale parteneriatului comunitar
- 9. Comunicarea eficientă în comunitate
 - 9.1. Tehnici care permit comunicări eficiente
 - Parafrizarea
 - Întrebarea directă
 - Întrebarea indirectă
 - Întrebarea sugerată
 - Ascultarea activă
 - 9.2. Formularea mesajelor comunitare
- 10. O decizie bună – un pas spre succes
 - 10.1. Rolul deciziilor în dezvoltarea prosperă a comunității
 - 10.2. Etapele procedurii de luare a deciziei
 - 10.3. Participarea cetățenilor la luarea deciziilor
 - 10.4. Decizia personală și cea în cooperare
- 11. Un bun cetățean pentru comunitate – un bun cetățean. Plan de acțiune civică în sprijinul comunității
 - 11.1. Esența unui plan de acțiune civică
 - 11.2. Elaborarea unui plan de acțiune civică
- 12. Împreună putem realiza multe. Proiectul
 - 12.1. Ce înseamnă a scrie un proiect
 - 12.2. Componentele proiectului
 - 12.3. Scopuri și obiective
 - 12.4. Pașii managementului proiectului
- 13. Sfaturi pentru cei ce caută finanțare. Definitivarea proiectului
 - 13.1. Ce este o cerere de finanțare
 - 13.2. Posibile surse de finanțare
- 14. Bilanțuri. Prezentarea inițială a proiectelor
- 15-17. Conferință. Prezentarea finală a proiectelor realizate

Notă: Se va oferi un minimum de 2 ore pentru fiecare capitol, în funcție de specificul clasei, al comunității și de posibilitățile și doleanțele profesorului.

BIBLIOGRAFIE

1. Cernescu M., Ciurea C., Negru E., Serebreanu O., Alegerile într-o societate democratică, Chișinău, 2001
2. Clarke P., Comunități de învățare, Școli și sisteme, Arc, 2002
3. Cucuș. C., Pedagogie, Polirom, 1996
4. De Visscher P., Neculau A. (coordonatori), Dinamica grupurilor, Iași, Polirom, 2001
5. Dezvoltare comunitară, Suport de curs, Cluj, ARDC, 2001
6. Dezvoltarea durabilă – speranța comunităților și generațiilor, Chișinău, 2002
7. Educație pentru democrație și drepturile omului, SIEDO, Chișinău, 1998
8. Educație pentru toleranță, Auxiliar didactic pentru diriginți, Centrul Educațional „Pro Didactica”, 2004
9. Educație pentru democrație, Supliment
10. Hopkins D., Dinscow M., West M., Perfecționarea școlii într-o eră a schimbării, Prut Internațional, 1989
11. Ionescu I., Sociologia școlii, Polirom, 1997
12. Keen E., Tîrcă A., Cum să democratizăm școala, Ghid de management participativ, Radical, București, 1998
13. Parteneriate durabile între autorități și comunitate prin planificare participativă, București, 2001
14. „Participarea cetățenească”, Numărul 14, Prut Internațional
15. Rădulescu E., Tîrcă A., Școala și comunitatea, Humanitas, 2002
16. Statutul de utilitate publică a organizațiilor necomerciale din Moldova, Chișinău, 2000
17. Temple Ch., Steele J. L., Meredith K. S., Inițiere în metodologia Lectură și Scriere pentru Dezvoltarea gândirii critice, Supliment al revistei “Didactica Pro...”, nr. 1, 2001
18. Temple Ch., Steele J. L., Meredith K. S., Lucrul în colaborare, Supliment al revistei “Didactica Pro...”, nr. 3, 2001
19. Temple Ch., Steele J. L., Meredith K. S., Strategii de dezvoltare a gândirii critice, Supliment al revistei “Didactica Pro...”, nr. 2, 2001
20. Temple Ch., Steele J. L., Meredith K. S., Aplicarea tehnicilor de dezvoltare a gândirii critice, Supliment al revistei “Didactica Pro...”, nr. 2(8), 2003
21. Vocea civică, Volumul 8, Numărul 6, 2002
22. Zani Bruna, Palmonari Augusto (coordonatori) Manual de psihologia comunității, Polirom, Iași, 2003

SUGESTII METODOLOGICE pentru realizarea orelor

Acțiunile educaționale propuse sînt construite în baza cadrului de învățare și gîndire critică.
Evocare /Realizarea sensului /Reflecție.

Argument pentru faza de evocare

În aceasta prima fază se realizează mai multe activități cognitive importante. Întîi, elevul este implicat activ în încercarea de a-și aminti ce știe despre un anumit subiect. Aceasta îl obligă să-și examineze propriile cunoștințe și să înceapă să se gîndească la subiectul pe care în curînd îl va examina în detalii. Importanța acestei implicări inițiale va deveni mai clară o dată cu descrierea celorlalte două faze. Oricum, important este faptul că, prin această activitate inițială, elevul stabilește un punct de plecare bazat pe cunoștințele proprii, la care se pot adăuga altele noi. Acesta este esențial, dat fiind că orice cunoștințe durabile sunt înțelese în contextul a ceea ce este deja cunoscut și înțeles. Informațiile prezentate fără un context sau cele pe care elevii nu le pot corela cu altele deja cunoscute se uită foarte repede.

Evocați, provocați interesul, stimulați elevii să se gîndească la ceea ce știu.

Procesul de învățare este un proces de conectare a noului la ceea ce este deja cunoscut. Cei care învață își clădesc înțelegerea lucrurilor noi pe fundamentul oferit de cunoștințele și convingerile anterioare. Astfel, ajutîndu-i pe elevi să reconstruiască aceste cunoștințe și convingeri anterioare, se poate clădi un fundament solid, pe care să se edifice înțelegerea pe termen lung a noilor informații. În felul acesta se scot la lumină, de asemenea, neînțelegerile, confuziile și erorile de cunoaștere, care nu devin evidente fără examinarea activă a cunoștințelor și a convingerilor deja existente.

Al doilea scop al fazei de evocare este de a-l activa pe cel care învață. Învățarea este un proces activ, și nu unul pasiv. Prea des se împlă ca elevii să stea pasivi în clasă, ascultîndu-l pe profesorul care gîndește în locul lor, în timp ce ei stau în bănci luînd notițe sau visînd cu ochii deschiși.

Învățarea este un proces activ și asiduu.

Pentru ca înțelegerea critică, de durată, să aibă loc, elevii trebuie implicați activ în procesul de învățare. Prin implicare activă se înțelege că elevii devin conștienți de propria lor gîndire și își folosesc limbajul propriu. Ei trebuie să-și exprime cunoștințele scriind și /sau vorbind. În felul acesta, cunoștințele fiecăruia sunt conștientizate și este scoasă la suprafață "schema" preexistentă în gîndirea fiecăruia în legătura cu un anumit subiect sau idee. Construind această schemă în mod conștient, elevul poate să coreleze mai bine informațiile noi cu ceea ce știa deja, deoarece contextul necesar pentru înțelegere a devenit evident.

Fiindcă durabilitatea înțelegerii depinde de procesul de corelare a informațiilor noi cu schemele preexistente, al treilea scop al etapei de evocare este esențial. Prin intermediul acestei etape, se stabilesc interesul pentru explorarea subiectului și scopul acestei investigații. Interesul și scopul sunt esențiale pentru menținerea implicării active a elevului în învățare. Cînd există un scop, învățarea devine mult mai eficientă. Există însă două feluri de scopuri: cel impus de profesor sau de text și cel stabilit de elev pentru sine. Scopurile din cea de a doua categorie sunt mult mai puternice decît cele impuse de

Stabilirea unui scop al învățării este esențială pentru durabilitatea cunoștințelor.

surse externe, iar interesul e adesea cel care determină scopul. Fără un interes susținut, motivația pentru reconstruirea schemelor sau pentru introducerea de noi informații în aceste scheme este mult diminuată. Înainte de citirea pasajului despre țestoasele de mare, de exemplu, interesul a fost incitat prin brainstorming, care a scos la iveală o serie de idei despre aceste animale. Prin discuția

Ceea ce știm este determinantul principal a ceea ce putem învăța.

de grup, s-au adăugat mai multe idei la cele de pe listele individuale. Unele dintre ele au fost, poate, contradictorii. Acesta este un lucru important de descoperit în clasa, pentru că diferențele pot da naștere la întrebări, iar întrebările pot deveni un puternic factor motivațional pentru lectură și înțelegere.

Argument pentru faza de realizare a sensului

A doua fază a cadrului pentru gândire și învățare este realizarea sensului. La această fază cel care învață vine în contact cu noile informații sau idei. Un asemenea contact poate lua forma lecturii unui text, ca în exemplul nostru, a vizionării unui film, a ascultării unui discurs sau a efectuării unui experiment. Aceasta este și faza de învățare, în care profesorul are influență minimă asupra elevului, care trebuie să-și mențină în mod independent implicarea activă în procesul de învățare.

Există strategii de predare care pot fi folosite pentru a-i ajuta pe elevi să rămână implicați în procesul de instruire.

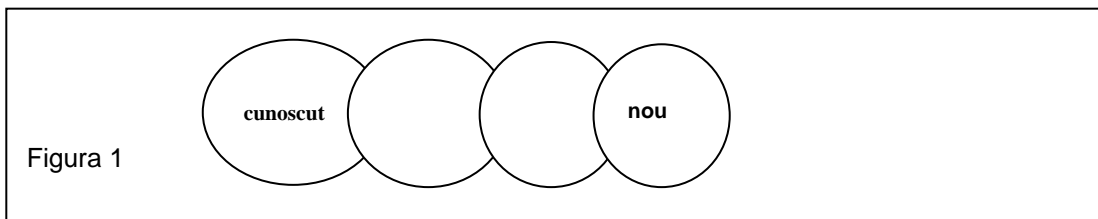
Tehnicile sînt un instrument util, pentru că le permit elevilor să-și urmărească în mod activ înțelegerea a ceea ce citesc. Toți cititorii cunosc fenomenul care constă în terminarea lecturii unei pagini fără a-ți aminti nici măcar un lucru din ceea ce tocmai ai citit. Este cel mai bun exemplu de lectură fără înțelegere, fără implicare cognitivă activă în procesul de lectură, și de ne-monitorizare a înțelegerii. Adesea elevii abordează lectura sau alte experiențe de învățare cu aceeași lipsă de implicare cognitivă. Stadiul realizării sensului este esențial în procesul de învățare, dar șansa de a învăța poate trece pe lângă noi, dacă nu suntem implicați în acest proces.

Sarcina esențială a celei de a doua etape, realizarea sensului, este, în primul rînd, de a menține implicarea și interesul, stabilite în faza de evocare. A doua sarcină esențială este de a susține eforturile elevilor în monitorizarea propriei înțelegeri. Cei care învață sau citesc în mod eficient își monitorizează propria înțelegere cînd întîlnesc informații noi. În timpul lecturii, cititorii buni vor reveni asupra pasajelor pe care nu le înțeleg. Cei care ascultă o prelegere pun întrebări sau notează ceea ce nu înțeleg, pentru a cere ulterior lămuriri. Cei care învață în mod pasiv trec pur și simplu peste aceste goluri în înțelegere, fără a sesiza confuzia, neînțelegerea sau omisiunea.

Realizarea sensului cere implicarea susținută, auto-monitorizarea înțelegerii.

În plus, cînd elevii își monitorizează propria înțelegere, ei se implică în introducerea noilor informații în schemele de cunoaștere deja asimilate. Ei corelează în mod deliberat informația nouă cu ceea ce le este cunoscut. Așa cum se arată în figura 1, ei construiesc punți între cunoscut și nou pentru a ajunge la o nouă înțelegere.

Se pot spune multe despre această fază și despre problemele legate de sporirea implicării și aprofundarea înțelegerii. Conversația trebuie să rămîna, totuși, la nivelul realizării sensului. Se încurajează stabilirea de scopuri, analiza critică, analiza comparată și sinteza.

Argument pentru faza de *reflecție*

A treia fază a cadrului este faza reflecției. Adesea uitată în predare, ea este la fel de importantă ca și celelalte. La această etapă elevii își consolidează cunoștințele noi și își restructurează activ schema, pentru a include în ea noi concepte. Aceasta este faza în care elevii își însușesc cu adevărat cunoștințele noi. Aici are loc învățarea durabilă. Învățarea înseamnă schimbare, înseamnă a deveni cumva altfel. Chiar dacă aceasta diferență se manifestă sub forma unui alt mod de a înțelege sau sub cea a unui nou spectru de comportamente, sau a unei convingeri noi, învățarea este caracterizată de schimbare, o schimbare autentică și durabilă. Această schimbare are loc doar când cei care învață se implică activ în restructurarea tiparelor vechi, pentru a include în ele noul.

Învățarea se reflectă în schimbarea de durată.

Această fază urmărește câteva lucruri esențiale. Întâi, se așteaptă ca elevii să înceapă să exprime în propriile lor cuvinte ideile și informațiile atestate / asimilate. Acest lucru este necesar pentru construirea unor scheme noi. Învățarea durabilă și înțelegerea aprofundată sunt personale. Ne amintim mai bine ceea ce putem formula cu propriile noastre cuvinte, raportat la propria persoană.

Elevii își însușesc ideile când le pot expune cu propriile lor cuvinte.

Înțelegerea este profundă când informațiile sunt plasate într-un cadru contextual care are sens (Pearson și Fielding, 1991). Reformulând ceea ce înțelegem cu vocabularul nostru personal, se creează un context personal semantizat.

Dacă trebuie să-ți amintești, vei uita. Dacă trebuie să înțelegi, îți vei aminti.

Al doilea scop al acestei faze este de a genera un schimb sănătos de idei între elevi, prin care să le dezvoltăm vocabularul și capacitatea de exprimare, precum și să le expunem diverse scheme, pe care ei să le analizeze în timp ce și le construiesc pe ale lor. Permițând discuțiile în etape de reflecție, elevii se confruntă cu o varietate de modele de gândire. Este un moment al schimbării și re-conceptualizării în procesul de învățare. Expunerea la multiple moduri de integrare a informațiilor noi în acest moment are ca efect construirea unor scheme mai flexibile, care pot fi aplicate mai bine în practică.

Gândirea critică și flexibilă este favorizată de o atmosferă în care se încurajează diversitatea de opinii.

**Repere pentru proiectarea și desfășurarea orelor,
sugerate în cheia cadrului de dezvoltare a gândirii critice, care, la decizia profesorului, vor fi
completate cu fișe**

1. Formarea comunității de învățare

Prezentarea obiectivelor disciplinei. Realizarea evaluării inițiale prin unul din următoarele moduri:

- Chestionar;
- Discuție dirijată;
- Asalt de idei etc.

Scop: Identificarea cunoștințelor inițiale despre comunitate și realizarea feedback-ului

2. Comunități umane. Comunitatea locală

- **E.** (Faza de evocare). Evocarea cunoștințelor anterioare ale elevilor cu referință la sintagma de comunitate locală. (*G/P/P și asociații libere*)
- **R.** (Faza de realizare a sensului). Lectura textului “Conceptul despre comunitate”. (*SINELG*)
- **R.** (Faza de reflecție). Elevilor li se propune să descrie comunitatea lor, utilizând noțiuni din textul citit. Prezentări

3. Dezvoltarea comunității prin identificarea și rezolvarea problemelor

- **E.** Pe tablă se scrie o listă cu problemele existente în comunitate. (*Asalt de idei*)
- **R.** Utilizând textul “Un proiect este o problemă planificată pentru soluționare”, profesorul explică esența problemei sau o identifică împreună cu elevii
- **R.** Elevii realizează exercițiul “Șapte pași spre soluționarea problemei”. Prezentări

4. Relația cetățean-comunitate

- **E.** Evocarea cunoștințelor anterioare prin întrebarea: Ce înseamnă a fi un cetățean activ? (*G/P/P*)
- **R.** Lectura textului “Relația cetățean-comunitate”. (*Lectură în perechi, rezumate în perechi*)
- **R.** Elevii completează un grafic în care identifică punctele forte și cele slabe ale relației lor cu comunitatea. (*Graficul T*)

5. Actorii comunitari

- **E.** Profesorul face o mini-prelegere de 2-3 minute în care explică noțiunea de actori comunitari, solicitându-le ulterior elevilor să numească actorii comunitari din localitatea lor
- **R.** Elevii citesc textul “Actorii comunitari” și completează lista începută la faza de evocare

- **R.** Elevii scriu un eseu de 5 minute cu următorul subiect “Care este locul școlii tale în spectrul actorilor comunitari din localitate”. Prezentări

6. Școala – verigă a comunității. Participarea democratică a elevilor la viața școlii

- **E.** Profesorul le propune elevilor să-și amintească o situație în care s-au implicat activ în viața școlii și s-o descrie. (G/P/P). Prezentări. Discuții despre trăsăturile necesare unui lider școlar
- **R.** Lectura textului “Participarea democratică a elevilor la viața școlii”. (Agenda cu notițe paralele)
- **R.** Profesorul le solicită elevilor să elaboreze o platformă unui candidat în organele autoconducerii școlare. Prezentări. Alegerea liderului școlar. Prezentări. (Joc de rol, simulare)

7. Modalități de mobilizare a comunității

- **E.** Profesorul întreabă elevii cum procedează ei pentru a fi auziți de părinți atunci când au de rezolvat o problemă. (Discuție dirijată)
- **R.** Lectura textului “Cum să mobilizăm comunitatea (în baza exemplului proiectului FISM)” (Mozaic)
- **R.** Elevii sînt repartizați în grupuri și identifică o problemă din localitate, modelînd un plan de mobilizare a comunității pentru soluționarea acesteia. Prezentări

8. Parteneriatul comunitar

- **E.** Elevii, în grupuri, reprezintă noțiunea de parteneriat prin desen, simbol, poezie etc. (la alegere). Prezentări (Sarcină cu multiple modalități de realizare)
- **R.** Lectura textului “Parteneriatul comunitar” în grupuri mici. (Predare complementară)
- **R.** Elevii discută ce parteneri ar alege pentru rezolvarea problemei discutate la lecția precedentă. Prezentări

9. Comunicarea eficientă în comunitate

- **E.** Profesorul repartizează elevii în grupuri și le propune să simuleze o convorbire constructivă și una distructivă. Colegii ascultă și identifică tipul convorbirii
- **R.** Lectura textului “Tehnici feedback de comunicare eficientă în comunitate”. (Mozaic)
- **R.** Păstrîndu-se aceleași grupuri, elevii primesc sarcina de a transmite un mesaj prin utilizarea diverselor tehnici de feedback

10. O decizie bună – un pas spre succes

- **E.** Elevilor li se repartizează următorul studiu de caz:
“Comunitatea din satul X cere soluționarea următoarelor probleme:
a) Construirea unui drum de 4 km pînă la șoseaua centrală;
b) Reparația cazangeriei grădiniței.
Sursele financiare necesare lipsesc. Cetățeanul Y se adresează Consiliului local cu cererea de a i se permite construcția unei benzinării în centrul satului, motivînd că veniturile din această afacere pot fi folosite la rezolvarea problemelor enunțate mai sus.”

Elevii sînt repartizați în grupuri care reprezintă consilii locale, urmînd să ia o decizie în această privință. Prezentări

- **R.** Lectura textului “Luarea deciziilor”. (*Predare complementară*)
- **R.** Revenirea la cele discutate în cadrul fazei de evocare și luarea unei decizii finale în baza informației analizate. Prezentări. Discuții. Elevilor li se propune să cerceteze acasă problemele cu care se confruntă comunitatea

11. *Un bun cetățean pentru comunitate. Plan de acțiune civică în sprijinul comunității*

- **E.** Elevii elaborează un plan de acțiune civică pentru rezolvarea problemei descrise la lecția precedentă. Prezentări
- **R.** Elevii fac cunoștință cu textul “Model de acțiune civică în comunitate”, realizînd și exercițiul de la subsol
- **R.** Profesorul repartizează textul “Componentele unui proiect” și le propune elevilor să elaboreze în baza planului de acțiune un mini-proiect. Sarcina poate fi finalizată acasă

12. *Împreună putem realiza multe. Proiectul*

- **E.** Prezentarea mini-proiectelor definitivate acasă
- **R.** Studierea textului “Scrierea unui proiect”
- **R.** Discutarea, completarea și îmbunătățirea primelor trei componente ale proiectelor elaborate:
 - a) Sumarul;
 - b) Descrierea problemei;
 - c) Descrierea proiectului.

13. *Sfaturi pentru cei ce caută finanțare. Definitivarea proiectului*

- **E.** Profesorul întreabă elevii de ce ar avea nevoie pentru ca proiectul lor să devină realitate. (*Discuție dirijată*)
- **R.** Lectura textului “Sfaturi și îndrumări pentru cei ce caută surse de finanțare”. Se lucrează la următoarele trei componente ale proiectului:
 - d) Bugetul;
 - e) Date despre organizație;
 - f) Concluzii.
- **R.** Elevii identifică sursele financiare pentru realizarea proiectului lor și modalitățile de atragere a acestora. Definitivarea proiectului va fi efectuată acasă

14. *Bilanțuri. Prezentarea inițială a proiectelor*

Prezentarea proiectelor și evaluarea lor inițială. (*Turul galeriei*). Elevii vor implementa proiectele elaborate în comunitate pe parcursul anului.

15-17. *Conferință. Prezentarea finală a proiectelor realizate*

La conferința, care va fi organizată în luna mai, elevii vor prezenta realizările obținute în cadrul proiectului. Într-un eseu final vor reflecta asupra impactului activității lor în comunitate

SUPPORT INFORMAȚIONAL
pentru predarea-învățarea-evaluarea disciplinei
Educație pentru dezvoltarea comunității

Conceptul de comunitate

Există mai multe abordări ale ideii de comunitate. Delimitările conceptuale diferă; definițiile variază o dată cu schimbările din societate și tipurile de relații care se constituie la nivelul grupurilor umane.

Din perspectiva sociologiei clasice o comunitate se bazează pe cultură, tradiție și o morală provenită din obiceiuri și credințe. Între membrii acesteia există raporturi naturale, relații vii și apropiate. Forma ideală de organizare este satul. Orașul, de cele mai multe ori, nu poate cunoaște comunități adevărate, deoarece aici se produce fenomenul de dispersie socială, indivizii eterogeni fiind reuniți în mod arbitrar. Între ei nu există un liant afectiv determinat de legături firești întemeiate pe valori comune.

Din perspectiva relațiilor între grupurile umane, o comunitate adevărată, puternică, cu individualitate este cea în care există relații și legături economice, sociale, politice, culturale fundamentate pe încredere, sprijin reciproc și participare la viața comunitară.

În societățile postmoderne se creditează un tip de comunitate apărută pe baza unor interese specifice și afinități intelectuale. Se constată o creștere a fenomenului de socializare naturală a indivizilor. Membrii sînt fluctuanți, uneori dispare ideea de spațiu comun – de exemplu, comunitatea școlară sau comunitatea celor care comunică prin Internet.

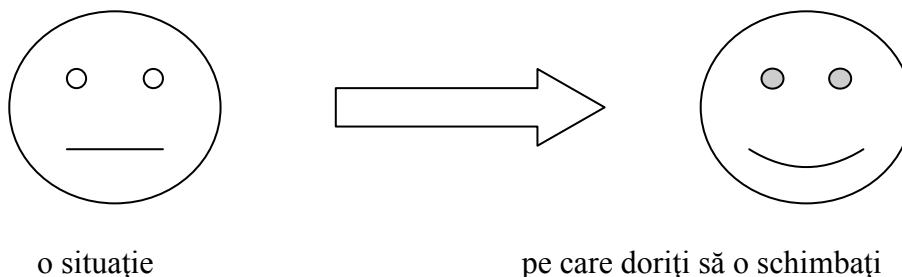
Una dintre caracteristicile societății adevărate o constituie spiritul comunitar definit ca dorința de a ajuta oamenii care conviețuiesc în aceeași comunitate. Este vorba de sentimentul de dragoste pentru locul de trai care se dezvoltă prin educație și stă la baza participării la viața comunității. Într-o societate cu adevărat democratică autoritățile țin cont de părerile diferitelor grupuri. Să ai spirit comunitar înseamnă să acționezi responsabil în comun, dar fără a neglija aspectele particulare, specifice, respectul pentru diferențele celuilalt.

La noi, într-o societate dispersată de practici nedemocratice de durată, fără valori comune, cu oameni sufocați de mii de probleme ce nu le permit să considere participarea la viața comunității o prioritate, ideea de comunitate este un deziderat al intelectualilor. Conceptul valoros de voluntariat, care dezvoltă sentimentul de mîndrie, dragoste și spirit cetățenesc, nu s-a conturat în niște experiențe utile, firești. De aceea comunitățile actuale din Republica Moldova trebuie să depună eforturi pentru a deveni comunități adevărate, pentru a descoperi spațiul comun în care oamenii trebuie să conlucreze întru identificarea nevoilor specifice și a lucrurilor pe care le prețuiesc cel mai mult. În acest context, școlii îi revine rolul de “organizator social”, care să promoveze inițiativa parteneriatelor comunitare ce pot redefini și reconstrui societatea conform noilor valori și repere.

Într-o comunitate adevărată oamenii se susțin reciproc, au încredere unii în alții, participă la soluționarea problemelor, sînt deci buni locuitori și cetățeni. Cu cît membrii unei comunități sînt mai valoroși ca cetățeni, cu atît comunitatea este mai valoroasă prin modul în care se dezvoltă și se cristalizează.

Un **proiect** este o **problemă** planificată pentru **soluționare**

O problemă este

Soluționarea problemei este schimbarea situației

sau

Problemă poate fi considerată conflictul dintre ceea ce aveți
și ceea ce tindeți să aveți,
dintre realitate și situația dorită.

Șapte pași spre soluționarea problemei

Pasul 1. Identificați, stabiliți și clarificați problema:

Include o definiție clară a problemei, determinarea factorilor ce sînt implicați, stabilirea dificultăților, deciderea asupra celor mai importante aspecte ale problemei prin răspunsuri la întrebările:

- Care este problema?
- De ce este o problemă, care este cauza apariției acesteia?
- De ce trebuie rezolvată?
- A cui este problema? (folosește și la identificarea factorilor interesați)
- Ce s-ar întîmpla dacă problema nu ar fi soluționată?
- Din nou, care este problema?

Pasul 2. Analizați problema:

Implică colectarea informației necesare pentru lucrul asupra problemei, cunoașterea tuturor cauzelor posibile și a eșecului în depășirea dificultăților prin *interviuri, chestionare, analiza documentelor, observația directă* etc.

Pentru studierea problemei poate fi folosită și analiza SWOT (puncte forte, puncte slabe, oportunități, temeri sau dificultăți), solicitînd răspunsuri la următoarele întrebări:

- Care sînt punctele tari ale acțiunilor ce vi le propuneți?
- Care sînt punctele slabe?
- Ce oportunități de care se poate profita în realizarea obiectivelor există sau vor exista?
- Care sînt temerile, barierele curente și potențiale în realizarea obiectivelor?

Pasul 3. Elaborati solutiile alternative:

Include enumerarea și examinarea tuturor căilor de soluționare a problemei, analiza impactului pozitiv /negativ al fiecărei soluții alternative.

Pasul 4. Selectati cea mai buna solutie:

Această etapă constă într-un proces de selectare a soluțiilor alternative posibile pentru determinarea celei mai bune. La moment alternativa ideală poate fi soluția cea mai bună. Ea este aleasă nu doar pe baza eficienței maxime și unei realizări rapide, dar luându-se în considerație și alți factori ca: bugetul, timpul, situația economică etc. La această etapă este important de a delimita necesitățile de dorințe.

Pasul 5. Schitati un plan de actiune:

Include definirea scopului; conturarea obiectivelor specifice, sarcinilor, timpului, bugetului, responsabilităților etc.

Pasul 6. Implementati solutia:

Aplicati solutia în actiune și monitorizati progresul ei, concomitent cu urmărirea planului proiectat.

Pasul 7. Evaluati:

Acest pas include evaluarea modului în care au fost atinse obiectivele; determinarea efectului soluției, implicațiilor pozitive și negative ale procesului /fiecarui pas în parte.

Cetățeanul și comunitatea

Cetățeanul este locuitorul unui stat, care se bucură de drepturi civile și politice și care are anumite obligații față de acest stat. Astfel, cetățenii, în totalitatea lor, formează unul din atributele statalității – populația.

Relația cetățean-comunitate este una specifică, care se include în spectrul unui stat, avînd un spațiu bine definit. Sfera acestei relații cuprinde: cetățeanul și administrația publică locală, cetățeanul și actorii comunitari, cetățeanul și diverse grupuri.

O altă definiție a acestei relații presupune participarea cetățenească ce implică, la rîndul său, un anumit nivel de activism civic.

Participarea cetățenească reprezintă un proces prin care locuitorii unui stat influențează deciziile publice ce le afectează propria viață sau pe cea a comunității.

Un cetățean complet integrat în societate este acel care se implică activ în viața comunității din care face parte. Participarea activă constă în interacțiunea cetățeanului cu aleșii săi sau cu executivul administrației publice locale, în vederea influențării deciziilor privind politicile publice.

În comunitate cetățeanul are o varietate mare de interese: legate de cotidian, de utilizarea în comun a serviciilor publice, de buna gestionare a banilor publici etc.

O formă foarte răspîndită, dar și eficientă, a relației cetățean-comunitate sînt întrunirile la care cetățenii discută, își exprimă părerile, ajung la consensuri și găsesc soluții pentru diverse probleme .

Conceptul de comunitate “obligă”, de fapt, cetățeanul afectat de diferite decizii publice să participe la luarea acestora. În cadrul unui sistem democratic avem de a face și cu o comunitate democratică, în care anume cetățenii de rînd trebuie sa hotărască încotro doresc să meargă și le delegă aleșilor conducerea în direcția aleasă. În felul acesta, fiecare cetățean își afirmă dreptul de

a avea de spus un cuvânt în administrarea comunității. De datorită organelor publice locale ține proiectarea activității de informare, de educare și de implicare a cetățenilor. Doar astfel este posibilă eficientizarea activității în interes comun.

Vom încerca să evaluăm situația la zi a relației cetățean-comunitate din Republica Moldova. Este cunoscut faptul că nivelul implicării cetățenilor din republică în viața comunității lasă de dorit. Administrația publică locală pare să ia măsuri pentru a ameliora situația, dar întrunirile publice de multe ori se soldează cu eșec din cauza absenteismului cetățenilor.

La cealaltă extremă se situează cetățenii care privesc la aleșii săi ca la niște funcționari ce le pot decide destinul după bunul lor plac. Astfel, putem vorbi despre problema neimplicării cetățenești, cele mai frecvente motive ale căreia sînt următoarele:

- a) cetățenii au un program de lucru foarte încărcat;
- b) lipsa transportului le face imposibilă prezența la întruniri;
- c) publicitatea în vederea desfășurării întrunirii a fost necorespunzătoare;
- d) cetățenii se simt nesiguri în problema propusă spre abordare;
- e) mulți cetățeni consideră că pot fi manipulați.

Pentru creșterea încrederii în organele administrației publice, pentru înțelegerea beneficiului în urma participării civice, pentru implicarea cetățenilor în activități de interes comun trebuie soluționate problemele expuse mai sus.

Actorii comunitari

Orice comunitate este formată din persoane particulare, organizații, grupuri neformale ce locuiesc și activează în comunitatea dată. O comunitate eficientă presupune realizarea unor programe care vizează interesele diferitelor grupuri sau persoane.

Un principiu ferm al schimbării organizaționale, aplicabil și activității în comunitate și care definește un grad înalt de organizare a acesteia, constă în conferirea activității de interes public a unui caracter larg. Aceasta presupune că diferite persoane tind să sprijine acțiuni de realizarea cărora sînt interesate. Cu cît cercul respectivelor grupuri este mai vast, cu atît indicatorul dezvoltării comunității este mai înalt. În această ordine de idei, ne referim la persoane și grupuri interesate nemijlocit de rezolvarea unor anumite probleme.

Dezvoltarea societății este în relație directă cu identificarea acelor persoane și grupuri care pot contribui la luarea diferitelor decizii sau la soluționarea unor probleme. Astfel de persoane și grupuri se numesc factori interesați sau actori comunitari.

Din această categorie fac parte:

Grupuri de interes: acestea includ persoane care împărtășesc un interes comun privind o problemă /situație concretă și sînt dispuse să se angajeze în luarea deciziei corecte, în obținerea rezultatelor scontate (de exemplu: grupurile de protecție a mediului, organizațiile sindicale etc.)

Organizații publice: acestea includ diferite organizații (școala, biserica, agenți economici), organe de resort, administrația publică locală (inspectorate de sector sau județene) etc.

Cluburi politice: organizații ce reprezintă diverse partide politice sau coaliții politice în societate.

Asociații de afaceri și profesionale: organizații ale diferitelor firme sau ale oamenilor de afaceri care promovează și sprijină un climat economic adecvat (Camera de comerț, cluburile profesionale și cluburile de servicii).

Persoane individuale: oamenii care urmăresc un interes personal, posedă cunoștințe de specialitate și doresc să contribuie la soluționarea unor probleme ale comunității.

Grupuri subreprezentate: cuprind persoane care nu sînt dispuse să participe la viața comunității, făcînd parte din “majoritatea tăcută”.

Organizații ale comunității: reprezintă persoane care se organizează pentru a promova un interes comun privind un anumit domeniu (asociații de proprietari, de locatari etc.).

Organizații neguvernamentale: sînt organizații non-profit, avînd diferite domenii de activitate (asistență medicală, psihologică, tehnică) la nivel local, regional, național și internațional.

Analizînd spectrul actorilor comunitari, putem delimita următoarele categorii: organe oficiale și neoficiale (organizații publice și grupuri de interes), actori activi și pasivi, persoane individuale și, respectiv, grupuri subreprezentate.

La acest compartiment este necesar să remarcăm că trăsătura caracteristică a comunităților în Republica Moldova o constituie predominarea “majorității tăcute” și insuficiența persoanelor active. Unul din obiectivele programului dat constă în schimbarea acestei proporții: creșterea numărului persoanelor active încadrate în soluționarea diferitelor probleme ale comunității și, respectiv, “subțierea” substanțială a stratului “majorității tăcute”.

Școala și comunitatea

În perioada de tranziție, școala încearcă să-și recîștige statutul de instituție de referință în comunitate. În afară de faptul că educă viitorii membri, aceasta se implică insuficient în activități care vin în sprijinul comunității. Este momentul ca școala să-și asume rolul de instituție principală în formarea viitorilor cetățeni și în afirmarea spiritului comunitar, în promovarea unor inițiative de dinamizare și dezvoltare a comunității prin parteneriate și cooperare.

Menirea esențială a școlii este să pregătească tinerii pentru viața în comunitate, să educe personalități, să formeze buni cetățeni care apreciază la justa valoare lumea în care trăiesc.

Este nevoie ca școala să fie inițiatorul unor programe educaționale comunitare ce ar urmări creșterea calității vieții și ar promova valori precum responsabilitatea, cooperarea, participarea, transparența și comunicarea. Din această perspectivă, o comunitate este puternică dacă:

- membrilor le pasă de problemele cu care se confruntă și se simt responsabili pentru viața lor comunitară;
- oamenii au încredere unii în alții și cooperează pentru a rezolva problemele existente.

Dezvoltarea unui curriculum ce ar avea legătură cu comunitatea din care face parte școala se poate realiza în două direcții:

1. Elevii activează în comunitate, beneficiind de facilități și de resursele disponibile. Pot fi desfășurate lecții la muzeu, bibliotecă, primărie etc.;
2. Elevii învață prestînd servicii în folosul comunității. Programul vizează și activități care să contribuie la binele comunitar:
 - de caritate – îngrijirea persoanelor în etate, acordarea de sprijin celor cu nevoi speciale, bolnavilor, orfanilor etc.;
 - ecologice – salubritatea unor zone, reciclarea deșeurilor, reinstaurarea monumentelor etc.;
 - de voluntariat la diferite instituții – bibliotecă, spital, poliție, organizații neguvernamentale etc.

Interdependența dintre serviciul în beneficiul comunității și educația primită la clasă este o condiție necesară pentru învățarea eficientă. Impactul serviciului pentru comunitate poate fi mult

mai mare dacă acesta este inclus în curriculum școlar. Implicarea elevilor în viața comunității prin intermediul școlii are o serie de avantaje:

- elevii constată că ceea ce învață la clasă poate fi aplicat în cadrul unei acțiuni concrete;
- acțiunile dezvoltă responsabilitatea și sensibilitatea față de semenii;
- se creează legături la nivelul comunității;
- se stimulează gândirea critică;
- se educă percepția multiculturalității;
- elevii își descoperă noi calități etc.

Pentru a realiza aceste deziderate școala trebuie să promoveze un învățământ formativ prin utilizarea la ore a unor strategii interactive. Educarea spiritului comunitar necesită desfășurarea unor lecții în cadrul cărora să se discute cu elevii diverse probleme prezentate din diferite perspective. De asemenea, este esențial să se acorde suficient timp reflecției asupra acțiunilor în comunitate, corectării “din mers” a unor aspecte ce apar pe parcursul evaluării impactului asupra elevilor, corelării permanente a activităților cu disciplinele studiate în școală.

Participarea democratică a elevilor la viața școlii

O școală democratică este nu numai cea în care organismele și structurile de putere sînt clar definite, relațiile dintre membri se bazează mai puțin pe teama față de superiori și mai mult pe încredere și respect reciproc. Într-o astfel de școală, copiii li se acordă posibilitatea să-și exprime temerile, li se distribuie responsabilități privind funcționarea instituției, li se oferă condiții de implicare activă și creativă în problemele care îi vizează direct. Astăzi, mai mult ca oricînd, este nevoie să extindem procesul de democratizare a școlii și asupra elevilor pentru că:

- școala trebuie să-i familiarizeze cu practicile și instituțiile democratice. Dacă le delegăm responsabilități, le acordăm posibilitatea de a-și exprima opiniile, de a lua decizii și de a participa la viața școlii, nu facem altceva decît să le oferim șansa de a exersa competențe necesare într-o societate de succes;
- în cadrul unor organisme de conducere, cum sînt Consiliul clasei, Consiliul școlii, Senatul, elevii pot trăi personal experiența unui sistem democratic cu reprezentanți aleși;
- documentele internaționale stipulează dreptul copiilor de a-și face auzite opiniile, de a primi informații și de a participa la luarea deciziilor care îi afectează direct;
- în unele domenii /situații elevii se pot dovedi mai buni în a planifica diferite activități sau a rezolva probleme, deoarece cunosc mai bine decît profesorii aspecte ce țin de viața lor.

Procedurile și practicile prin care școala creează o cultură democratică în interiorul ei și permite implicarea elevilor sînt:

1. *Înființarea unui Consiliu al elevilor*, organism ales în mod democratic, al cărui rol este să reflecte și să reprezinte interesele elevilor. Pentru a-și putea exercita acest rol, Consiliul elevilor are nevoie de un anumit statut în cadrul școlii, iar autoritatea lui trebuie să fie recunoscută și respectată de cadrele didactice.
2. *Elaborarea unui cod de conduită* prin care să fie aduse la cunoștință cerințele școlii astfel încît aceasta să devină un loc în care elevii să se simtă în siguranță și fericiți. Părinții și elevii își exprimă părerea în legătură cu acest cod și se angajează (în scris) să-l respecte.
3. *Organizarea de întâlniri regulate cu clasa de elevi*. Pentru a discuta problemele clasei, a consolida relațiile dintre copii și a dezvolta sentimentul de apartenență la colectiv este bine să fie desfășurate întâlniri zilnice (în ciclul primar) și săptămînale (la treapta gimnazială și liceală)
4. *Organizarea de întâlniri regulate pentru toți elevii școlii*. Astfel de întruniri pot stimula interesul față de problemele generale ale instituției și față de dezvoltarea raporturilor dintre clase /grupuri

de elevi, ceea ce contribuie la crearea sentimentului de apartenență la comunitatea școlii și la afirmarea identității acesteia.

5. *Acordarea de responsabilități în clasă /școală*, prin care elevii să contribuie la bunul mers al vieții școlare. Se recomandă ca elevii să concureze prezentând un “program managerial” propriu.
6. *Consultarea elevilor în vederea elaborării regulilor școlii* i-ar motiva să le respecte. Regulile trebuie să fie corecte și să corespundă nevoilor elevilor. Dacă elevii consideră că unele dintre ele sînt inutile sau discriminatorii, conducerea școlii și personalul didactic le va permite să propună schimbări sau să le modifice.
7. *Crearea unui mediu bazat pe încredere*, prin folosirea anumitor modalități de desfășurare a activităților care să le permită elevilor să lucreze împreună, să-și dezvolte stima de sine, să comunice, să-și exprime părerea în legătură cu diferite aspecte ale vieții școlare.
8. *Informarea permanentă a elevilor*. O bună circulație a informației este un mod eficient de a-i face pe toți să se simtă implicați în comunitatea școlii. În acest scop se pot utiliza panouri pentru anunțuri zilnice, se pot edita și distribui buletine informative.
9. *Crearea unui mediu școlar plăcut*. Este important ca școala să fie un loc bine întreținut, în care să domine un climat vesel și plăcut. Elevii trebuie antrenați în activități de îmbunătățire a acestuia pentru a aprecia schimbările și eforturile depuse, a se simți “proprietarii” școlii, a-și pune în aplicare propriile idei.

Modalități de mobilizare a comunității

Comunitatea este viabilă prin soluționarea diferitelor probleme cotidiene: mari și mici, strategice și tactice etc. Cine și cum însă o mobilizează în acest sens? Persoanele responsabile sau cele ce se autoresponsabilizează, care prin atribuțiile sau competențele lor pot contribui la mobilizarea celorlalți.

Mobilizarea trebuie să aibă un caracter altruist: întindem mîna altora fără să ne preocupe beneficiul personal. Factorii mobilizatori sînt competenți atunci cînd îi investesc pe alții cu cunoștințe și o viziune clară asupra soluționării problemei.

Mobilizarea comunității este realizată, de obicei, de liderii formali, aleși de comunitate. Un adevărat lider, care are viziunea dezvoltării comunității, delegă rezolvarea unor probleme altor persoane, investindu-le cu încredere și acordîndu-le ajutor. Prin această delegare se pot realiza lucruri mari și, în primul rînd, dezvoltarea resurselor umane. Cu regret însă în comunitățile noastre mulți manageri afirmă că subordonații lor nu sînt capabili să preia responsabilități suplimentare.

În acest context, este obligatoriu să elucidăm rolul liderului neformal în mobilizarea comunității. Liderul neformal este persoana interesată îndeaproape de problemele comunității, care cunoaște aproximativ căile de soluționare ale acestora, se bucură de autoritate, ceea ce îi permite o înaltă receptivitate din partea comunității.

Liderii neformali pot fi permanenți și temporari: primii mobilizează societatea pe termen lung, pe un spectru variat și larg de probleme, iar cei temporari – pentru o secvență scurtă de timp, pentru soluționarea unei probleme concrete.

Pașii mobilizării comunității sînt aproximativ identici în toate cazurile:

1. **Faza prealabilă: identificarea problemei** (pentru sine), elucidarea motivelor problemei, selectarea căilor posibile de soluționare;
2. **Pregătirea suportului informațional mobilizator** (pentru comunitate). Acest suport trebuie să fie clar, concis, să conțină un mesaj ce ar demonstra necesitatea soluționării problemei și, respectiv, beneficiile pentru comunitate;

3. **Selectarea căilor de mobilizare a comunității** (mass media, Internet, întruniri, foi volante etc.) și elucidarea resurselor financiare;
4. **Desfășurarea procesului.** Discursul sau mesajul scris trebuie să fie expresiv, omniprezent și elocvent;
5. **Evaluarea impactului.** Este importantă colectarea informației privind feedback-ul mobilizării (chestionare, evaluări finale).

Parteneriatul comunitar

Implicarea agenților economici, autorităților locale, organizațiilor neguvernamentale, membrilor comunității în dezvoltarea acesteia presupune crearea unor parteneriate viabile.

Întrucât școala educă viitorii membri ai comunității, ea trebuie să-și asume rolul de instituție comunitară principală, de organizație cu inițiative care să conducă la parteneriate și cooperare, care să dinamizeze și să dezvolte societatea. Școala poate fi inițiatoarea unor programe comunitare de parteneriat ce ar urmări calitatea vieții, ar propaga valori precum responsabilitatea, cooperarea, participarea, transparența și comunicarea.

O comunitate este puternică dacă membrii:

- nu sînt indiferenți față de problemele cu care se confruntă aceasta și se simt responsabili pentru viața lor în comun;
- au încredere și cooperează pentru rezolvarea problemelor existente.

Parteneriatul trebuie privit ca o prioritate, deoarece în acest fel:

- pot fi preluate roluri și responsabilități la nivel local;
- se creează condiții pentru integrarea tinerilor în comunitate;
- se realizează o influență semnificativă asupra generației în creștere;
- contactul permanent dintre diferiți parteneri sociali facilitează racordarea școlilor la realitate, acoperind unele nevoi de educație la nivel comunitar.

În acest context, primul obiectiv al școlii este realizarea unei comunicări pozitive cu toți părinții – cei mai apropiați parteneri, precum și cu agenții economici. Pentru aceasta trebuie să se cunoască:

- categoriile de parteneri din rîndul agenților economici interesați și capabili să susțină inițiative de parteneriat;
- căile de sensibilizare și atragere a agenților economici în parteneriate pentru rezolvarea problemelor comunității;
- modalitățile de colaborare cu agenții economici;
- finalitățile comune care pot fi promovate;
- condițiile de încheiere a parteneriatelor și derularea colaborării;
- beneficiile comunității prin promovarea parteneriatului;
- avantajele agenților economici în cadrul unui parteneriat.

Un factor-cheie al parteneriatului constă în colaborarea dintre școală și autoritățile locale. Această conlucrare, în termeni de avantaj reciproc, ar aduce beneficii majore pentru toate categoriile cuprinse în comunitate și poate fi inițiată prin:

- participarea reprezentanților autorității locale la întruniri cu corpul profesoral, vizite comune la domiciliul elevilor, ședințe cu părinții;
- participarea reprezentanților profesorilor, părinților, elevilor (în calitate de invitați) la ședințele Consiliului local;
- organizarea unor activități pe bază de parteneriat;
- colaborarea în domeniul informării comunității;
- programe și acțiuni comune, implicarea altor actori comunitari.

Parteneri pot fi ONG-urile. Multe dintre acestea dispun de un potențial substanțial care poate fi valorificat în cadrul parteneriatului. Colaborarea, cooperarea dintre școli și organizațiile neguvernamentale poate fi un factor dinamizator puternic atât în dezvoltarea procesului educațional cât și în evoluția comunităților, în revigorarea spiritului civic și comunitar.

Pot exista parteneriate între doi sau mai mulți actori comunitari. În multe cazuri, grație importanței pe care comunitatea o acordă școlii, precum și prestigiului de care se bucură aceasta, coordonarea grupului de parteneri a revenit unității educaționale.

La nivel de parteneriat pot fi realizate acțiuni importante pentru comunitate. Parteneriatele trebuie să devină o prioritate, o necesitate, o soluție pentru crearea unor noi posibilități de dezvoltare a comunității.

Tehnici feedback care permit comunicări eficiente în comunitate

1. Parafrazarea

Esența acesteia constă în a reda mesajul cuiva cu cuvinte proprii.

Cînd utilizăm parafrazarea trebuie să luăm în considerație următoarele:

1. Claritatea exprimării. Un schimb reciproc de păreri se poate efectua doar după ce a fost definită exact punctul de plecare a discuției.
2. Evitarea neînțelegerilor. Adeseori emițătorul mesajului (E) spune ceva, iar receptorul mesajului (R) înțelege altceva. Dacă acesta din urmă ar interveni din cînd în cînd prin replica “stai să mai repet o dată ce-ai spus”, atunci s-ar evita multe confuzii.
3. Adoptarea unei atitudini binevoitoare. Uneori încercăm un sentiment de teamă și nu îndrăznim a-- solicita interlocutorului să repete enunțul, pentru a nu crede că nu l-am ascultat cu atenție. În realitate însă, tocmai această solicitare îl va convinge că ne străduim să-l înțelegem cît mai bine, arătîndu-i, indirect, că nu îl neglijăm, că îi dăm ascultare, ceea ce este, de fapt, un semnal lăudabil.

A nu se uita niciodată:

Adevărat nu este ceea ce a spus A;

Adevărat este ceea ce a auzit B (în orice caz, din punctul său de vedere).

2. Întrebarea directă

Aceasta este întrebarea la care se poate răspunde prin *da* sau *nu*. Spre exemplu, *Comunitatea dvs. este multietnică?*

Acest gen de întrebare înlesnește comunicarea dintre partenerii de dialog, datorită răspunsului clar pe care îl oferă. Întrebările date sînt foarte utile atunci cînd:

- a) se dorește obținerea unei informații scurte și concise;
- b) ne aflăm în fața unui partener de dialog zgîrcit la vorbă;
- c) se intenționează obținerea unei informații pe care nici interlocutorul nu o poate oferi, dar care deține în schimb o serie de date disparate. Prin întrebări directe, la obiect, se edifică, de exemplu, cauza suferinței unui pacient. Dacă asemenea întrebări ar fi adresate pacientului de un medic incompetent, acesta va avea nevoie de mult timp pentru a stabili un diagnostic.

3. Întrebarea indirectă

La această întrebare nu se poate răspunde prin *da* sau *nu*. Spre exemplu, *Cu ce problemă se confruntă comunitățile multietnice?*

Ori de câte ori se încearcă a determina pe cineva să exprime sincer o părere, formularea unor asemenea întrebări este o necesitate, ele fiind utilizate în special în timpul interviurilor și mai puțin în chestionare. Răspunsurile la întrebările indirecte sînt binevenite pentru lectură ulterioară, pentru discuții și dezbateri de diferit gen, deoarece permit speculații interesante și dezvoltă creativitatea.

4. Întrebarea sugerată

Acest gen de întrebări conțin deja o părere, de aceea sînt adresate în intenția de a-l influența pe interlocutor de a o însuși. Cu alte cuvinte, discuția este condusă în mod deliberat spre a obține de la interlocutor răspunsul dorit, fără ca el să fie conștient de acest lucru. Spre exemplu, *E bine să locuiești într-o comunitate multietnică, nu-i așa?* Pericolul unei întrebări sugerate nu este întotdeauna evident, subestimîndu-se importanța.

De cele mai multe ori, întrebările sugerate au un caracter manipulator. Atunci cînd punem preț pe valoarea comunicării, încercînd să stabilim relații constructive cu alții, bazate pe sinceritatea față de sine însuși și față de partener, va trebui să renunțăm la întrebările sugerate sau să fim conștienți de caracterul și consecințele lor. Responsabilitatea pentru răspunsul obținut la o întrebare sugerată revine mai cu seamă celui care o adresează. De aceea urmează să vă analizați comportamentul și să vedeți dacă aveți tendința de a pune întrebări sugerate. Ele au valoare doar în cazul cînd se clarifică situația. Să presupunem că o discuție este pe cale să devină “primejdioasă”, întrucît s-a strecurat unul din factorii perturbați. În acest caz cineva trebuie să redreseze starea de spirit, prin readucerea discuției cu un pas înapoi. Astfel, se va trage un semnal de alarmă, reușindu-se continuarea dialogului și evitîndu-se o discuție contradictorie.

5. Ascultarea activă

Prin modul cum ascultăm punctul de vedere al interlocutorului ne exprimăm acordul sau dezacordul față de cele expuse. În acest context putem menționa opinia lui Thomas Gordon. El pornește de la ideea că o comunicare poate să se desfășoare optim doar în cazul în care receptorul unui mesaj (R) îi demonstrează emițătorului mesajului (E) că îl acceptă ca partener de discuție. Gordon a mai constatat că așa-numitul limbaj al acceptării, respectiv al respingerii, are consecințe previzibile asupra actului comunicării. Dacă vom analiza cu atenție semnalele acceptării, respectiv cele ale respingerii, vom constata că neacceptarea pornește de la starea lui R-critic sau starea lui E-tînguitor, în vreme ce acceptarea poate porni atît de la starea lui R-tandru cît și de la starea lui E-voios.

Limbajul neacceptării se exprimă prin: apreciere, sentințe, critici, dăscălire, amenințare, dojană, control. Semnalele de neacceptare provoacă partenerului de dialog:

- a) teamă (deoarece se simte atacat, caz în care va trebui să ne așteptăm la reacții de apărare);
- b) indispoziție (pregătire de atac, poziție “săpare de tranșee”);
- c) tendința de a ascunde problemele proprii;
- d) sentimentul de culpabilitate;
- e) sentimentul de amenințare;
- f) sentimentul de insatisfacție, disconfort.

Gordon menționează că acceptarea partenerului de dialog trebuie atestată, deoarece un individ nesigur percepe automat lipsa unui mesaj de acceptare. În aceste circumstanțe pot apărea

divergențe de păreri. Dacă partenerul de discuții se simte sigur pe el, îl va bucura un mesaj de acceptare din partea celuilalt, semnul unei afectivități pozitive.

Mulți consideră că lipsa reproșurilor într-o conversație ar trebui interpretată indirect ca o apreciere. Cert este însă faptul că, o persoană nesigură percepe lipsa unei aprecieri pozitive ca pe o critică, ceea ce inhibă verbalizarea, adică manifestarea unor păreri laudative prin:

- a) ascultarea cu atenție a partenerului;
- b) reacții inverse;
- c) observații pozitive.

Luarea deciziilor

Pentru a forma cetățeni social activi, școala trebuie să încurajeze angajarea elevilor în planificarea, organizarea și desfășurarea activităților școlare. Există însă o tendință din partea adulților de a subestima competența copiilor de a participa la luarea deciziilor. Elevii nu sînt numai scopul final al reformelor din învățămînt, ci și parteneri în procesul de schimbare. Iată de ce ei trebuie implicați în procesul de luare a deciziilor. "Produsul" urmărit este solidarizarea membrilor pentru aplicarea în practică a opțiunilor. Procedura de decizie este constituită din mai multe etape:

1. Faza deciziei

Orice hotărîre trebuie să aibă ca obiect o propunere concretă, fără de care aceasta riscă să fie doar aparentă, întrucît nu toți membrii se pronunță asupra aceleiași realități. Prima fază a luării deciziei constă în determinarea clară a obiectului deciziei. Pe măsură ce ideile se precizează, se revine periodic la faza inițială pentru a defini propunerile care urmează să constituie obiectul unui vot sau al unui consens. Obiectul trebuie perceput la fel de către toți membrii. În acest sens nu este suficientă doar o definiție concretă, scrisă pe o coală de hîrtie. De aceea membrii vor fi invitați să-și împărtășească modul în care înțeleg respectiva definiție. O modalitate excelentă de obținere a unității de vederi este de a le solicita cîtorva membri să reformuleze conținutul propunerii care va constitui obiectul unei decizii.

2. Adunarea opiniilor

După definirea obiectului, intervențiile fiecăruia se pot limita, un timp, la exprimarea propriilor opinii. Fiecare membru este invitat să ocupe pe axa de participare poziția emițătorului, cu condiția de a aduce o opinie personală în cadrul grupului. Avantajul limitării funcțiilor de participare constă în faptul că le facilitează celorlalți membri ocuparea poziției de receptor în timpul fazei de colectare, precum și în identificarea punctelor de vedere care nu vizează direct obiectivul discuției. Ele pot fi păstrate pentru o discuție ulterioară, fără ca membrii implicați să se simtă frustrați. Faza de adunare poate dura atîta timp cît membrii emit opinii noi în legătură cu obiectul deciziei.

3. Evaluarea opiniilor

A treia fază este discuția propriu-zisă. Restricția impusă anterior (de a nu evalua opiniile) este suprimată. Membrii sînt invitați să-și exercite funcțiile conform pozițiilor centrale pe axa de participare. Este faza cea mai critică – opiniile se pot consolida, amenințînd existența cercului emițător-receptor. În acest caz, acțiunile de animare sînt foarte utile, motiv pentru care, atunci cînd trebuie să ia o decizie importantă, multe grupuri apelează la un animator.

4. Decizia

În ultima fază toată lumea este pregătită să se pronunțe asupra propunerii. Dacă aceasta a fost "amendată" sau dacă de-a lungul etapelor precedente au fost formulate noi propuneri, ar fi binevenit să se acorde un răgaz și să se revină la faza definirii, pentru a se convinge că toți înțeleg

același lucru. Perioada de răgaz îl va ajuta pe fiecare participant să-și precizeze alegerea. Se poate verifica dacă, în urma reuniunii, toți membrii sînt de acord cu decizia luată. În caz că propunerea solicită un “da” sau “nu” se poate recurge la votare prin ridicarea mîinii. Minoritarii sînt invitați să-și exprime opinia din nou, fiecare fiind întrebăat dacă se aliază la propunerea care a obținut votul majoritar. Nimeni nu este împiedicat să susțină că decizia nu a fost luată unanim și că unii membri s-au aliat, preferînd o altă hotărîre.

Participarea cetățenilor la luarea deciziilor

În legislația Republicii Moldova dreptul de a lua decizii obligatorii aparține organelor administrației de stat, iar la principiile democrației se apelează în cazul alegerilor parlamentare și locale, precum și în cel al referendumurilor naționale și locale.

De multe ori însă prevederile legislative au un caracter contradictoriu. Astfel, *Legea cu privire la administrația publică locală (1998)* prevede ca ședințele consiliilor locale să fie deschise. Dar există o dispoziție conform căreia la întruniri pot participa doar acele persoane a căror prezență este necesară. Pe de altă parte, *Legea cu privire la petiții* permite cetățenilor să propună sugestii autorităților publice locale, obligîndu-le să le examineze în timp util.

Regulamentul Parlamentului prevede, de asemenea, că ședințele organului legislativ suprem sînt deschise. În realitate însă procedura de admitere la ședințele Parlamentului și ale comisiilor parlamentare este foarte complicată. La momentul actual, accesul cetățenilor la proiectele de lege nu este reglementat de legislație, de aceea chiar și recepționarea recomandărilor scrise este limitată.

Un anumit progres în acest sens a fost realizat o dată cu ratificarea de către Republica Moldova a *Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului (1998)*, dar aplicarea prevederilor acestui document implică timp. Vor fi necesare mecanisme clare și proceduri detaliate de asigurare a accesului la proiectele de decizii.

Guvernul Republicii Moldova face anumiți pași în asigurarea transparenței activității sale, cum ar fi decizia de a plasa pe Internet proiectele de lege. La nivel local, ignorarea opiniilor cetățenilor are un caracter mai special.

Practica participării cetățenilor și ONG-urilor la luarea deciziilor demonstrează atît exercitarea de presiune (lobby) prin reprezentanții lor cît și acțiuni de protest care apar atunci cînd autoritățile și cetățenii n-au depus destule eforturi pentru găsirea unui compromis.

Un exemplu reușit de lobby public poate fi problema tranzitării deșeurilor radioactive pe teritoriul Moldovei din Bulgaria spre Rusia. Opinia publică s-a implicat activ, influențînd deputații.

Un exemplu de găsire a unui compromis în urma confruntării dintre locuitorii sectorului Botanica și autoritățile mun. Chișinău poate fi cazul proiectării și construcției restaurantului “McDonalds” într-o regiune dens populată. Într-o noapte a lunii mai 1997, locatarii au fost treziți de sunetul ferăstrăului care tăia copacii în scuarul din fața blocului lor. Revoltați, ei au blocat cu copacii doborîți magistrala de transport. A intervenit administrația centrală și construcția a fost stopată pentru 2 ani, timp în care inițiatorii acesteia au dus tratative cu locatarii, fiind nevoiți să repare scările și să modifice proiectul inițial. Ca rezultat, restaurantul a devenit mai mic, iar copacii au fost incluși în proiect.

Republica Moldova este o țară care se vrea democratică. Deși nu sînt elaborate încă toate mecanismele implicării active a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor, trebuie să ne conjugăm eforturile pentru ca acest lucru să se întîmple cît mai repede.

Plan de acțiune civică în sprijinul comunității

Acțiunile comunității vor avea succes dacă vor fi bine proiectate. Este foarte important ca obiectivele acțiunilor să fie clar formulate, activitățile – planificate și organizate cu exactitate, responsabilitățile să fie distribuite astfel încît să se inițieze parteneriate comunitare. Propunem un plan-model de acțiune civică în sprijinul comunității. El conține:

1. Problema identificată
2. Obiectivele acțiunii
3. Participanții
4. Sursele de informare
5. Distribuirea responsabilităților
6. Activitățile planificate
7. Analiza datelor obținute
8. Prezentarea rezultatelor acțiunii
9. Evaluarea acțiunii
10. Reflecții, posibilități de a continua acțiunea

Știți deja cum se identifică o problemă. Este foarte important însă să învățați a formula obiective pentru că de aceasta depinde mult succesul acțiunii.

Un obiectiv trebuie să răspundă la următoarele întrebări:

Ce ar trebui de schimbat?
În ce măsură ar trebui de schimbat?
Către cine este orientată schimbarea?
Unde va avea loc schimbarea?
Cînd va avea loc schimbarea?

Un obiectiv trebuie să fie:

Specific

Măsurabil

Ralizabil

Real

Limitat-temporal

Formulați un obiectiv pentru o acțiune comunitară conform acestei structuri.

.....
.....
.....
.....

Elaborați un plan de acțiune civică.

Scrierea proiectelor

Scrierea de proiecte constituie 90% transpirație și doar 10% inspirație. Aceasta este o artă, dar și o știință. Nu există o formulă magică de elaborare a proiectelor pe care să o puteți aplica la orice situație, ci sînt un set de recomandări ce trebuie ajustate la particularitățile organizației și ale finanțatorilor.

Colectarea informației

Pentru a colecta informații, documentați-vă bine asupra conceptului, programului, bugetului și consultați beneficiarii.

Părțile componente ale proiectului:

1. Sumarul: argumentarea și sumarul proiectului – 1 pagină;
2. Descrierea problemei – de ce este nevoie de acest proiect – 2 pagini;
3. Descrierea proiectului – esența lui, cum va fi implementat și evaluat – 3 pagini;
4. Bugetul – descrierea financiară a proiectului, note explicative la buget – 1 pagină;
5. Date despre organizație – istoric, organele de conducere, activitățile principale, beneficiarii și serviciile prestate – 1 pagină;
6. Concluzii – sumarul punctelor-cheie ale proiectului – 2 paragrafe.

Sumarul (prima pagină a proiectului) este cea mai importantă secțiune a documentului. Ea are scopul de a convinge cititorul că propunerea lansată merită să fie finanțată. Sumarul va include:

Problema – o scurtă descriere a problemei pe care ați identificat-o și pe care vă propuneți să o rezolvați (1-2 paragrafe);

Soluția – o scurtă descriere a proiectului, inclusiv acțiunile, numărul persoanelor ce vor beneficia de pe urma programului, cum și unde va fi desfășurat, durata, cine va fi implicat în realizare acestuia (1-2 paragrafe);

Date despre buget – suma solicitată și finanțarea proiectului pe viitor (1-2 paragrafe);

Date despre organizație – denumirea organizației, istoricul, scopurile și activitățile, capacitatea de a derula proiectul dat (1 paragraf).

Descrierea problemei

Această secțiune trebuie să fie succintă, dar convingătoare. Cîteva sfaturi:

- Folosiți faptele sau datele statistice care argumentează cel mai bine proiectul;
- Dați-i cititorului o speranță;
- Hotărîți-vă cît de detaliat veți descrie proiectul;
- Asigurați-vă că programul Dvs. rezolvă problema diferit sau mai bine decît alte proiecte și că puteți demonstra acest lucru;
- Evitați raționamentul circular (absența soluției drept o problemă în sine).

Descrierea proiectului

Această secțiune a proiectului trebuie să includă cinci subdiviziuni care prezintă un tablou integrat al proiectului: *Obiectivele, activitățile, personalul, evaluarea, durabilitatea*.

Scopul proiectului este mai general, pe cînd *obiectivele* sînt mai specifice, pot fi realizate într-o perioadă scurtă de timp și sînt măsurabile.

Activitățile ce vor fi întreprinse pentru realizarea obiectivelor trebuie să răspundă la întrebările: *cum, cînd și de ce*.

Personalul, adică cei care se vor implica în realizarea activităților, trebuie prezentat în cîteva propoziții. Descrieți detaliat calificarea și experiența fiecărui lucrător.

Evaluarea – descrierea procesului de colectare a datelor și analiza lor.

Durabilitatea – descrierea modalității de asigurare a viabilității financiare a proiectului și a organizației.

Date despre organizație – este indicat să fie prezentate după argumentarea proiectului pentru a demonstra capacitatea organizației de a-l implementa.

Concluziile vor cuprinde activitățile ce vor fi întreprinse după încheierea proiectului pentru a pregăti terenul în vederea unui nou proiect.

Cele cinci întrebări fundamentale pentru elaborarea proiectului:

CE/DE CE?

CUM?

CINE?

CÎND?

CÎT?

DEFINIREA OBIECTIVELOR

Un obiectiv trebuie să răspundă la următoarele întrebări:

Ce ar trebui de schimbat?

În ce măsură ar trebui de schimbat?

Către cine este orientată schimbarea?

Unde va avea loc schimbarea?

Cînd va avea loc schimbarea?

Un obiectiv trebuie să fie:

Specific

Măsurabil

Ralizabil

Real

Limitat temporal

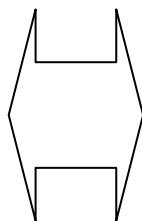
Formulați un obiectiv pentru o acțiune comunitară conform acestei structuri.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

DIFERENȚA DINTRE OBIECTIVE ȘI SCOPURI

SCOPUL

- Este un concept larg a ceea ce trebuie de realizat;
- este rezultatul unei activități, fiind definit pentru a soluționa problema generală;
- este soluționarea problemei care a fost descrisă anterior;
- este o viziune realistă spre care sînt orientate toate acțiunile;
- definește rezultatele sau schimbările pe care le va aduce proiectul;
- este subiectiv;
- trebuie să fie pe înțelesul tuturor, chiar și a celor care nu sînt implicați direct în proiect;
- indică “unde vrem să ajungem”/ce urmează a fi soluționat.

OBIECTIVUL

- Însumează setul de acțiuni specifice pentru atingerea scopului;
- soluționează doar o parte din scopul global;
- este un punct final, nu un proces, este un rezultat al implementării proiectului;
- oferă o imagine mai detaliată a ceea ce trebuie realizat într-o anumită perioadă de timp;
- este concret și măsurabil;
- trebuie să fie realizat pînă la finalizarea proiectului;
- indică “ce trebuie de făcut pentru a soluționa problema”.

PATRU PAȘI AI MANAGEMENTULUI PROIECTULUI

PASUL 1 – DESIGNUL PROIECTULUI

Identificarea problemei și analiza ei;
Identificarea soluțiilor alternative și selectarea celei mai bune;
Definirea scopului proiectului;
Definirea obiectivelor proiectului.

PASUL 2 – PLANIFICAREA PROIECTULUI

Definirea sarcinilor;
Analiza interdependențelor;
Estimarea responsabilității, efortului, duratei;
Estimarea căilor de soluționare;
Crearea unui plan;
Calcularea resurselor necesare;
Schițarea unui buget;
Testarea fezabilității și supozițiilor proiectului;
Elaborarea unui plan de monitorizare;
Elaborarea unui plan de evaluare;
Analiza riscului și crearea unui plan de management;
Crearea planului proiectului.

PASUL 3 – IMPLEMENTAREA PROIECTULUI

Verificarea proiectului;
Verificarea planului, resurselor și domeniului;
Analiza fundamentală;
Monitorizarea proiectului;
Raportarea;
Încheierea proiectului.

PASUL 4 – EVALUAREA PROIECTULUI

Definirea scopului și a parametrilor proiectului;
Identificarea întrebărilor la care urmează a găsi răspunsuri;
Identificarea indicilor;
Determinarea limitelor de timp, a costului și domeniului;
Selectarea metodelor potrivite;
Colectarea și recenzarea datelor;
Analiza și interpretarea datelor;
Scrierea raportului;
Continuarea – utilizarea rezultatelor evaluării.

Ce este o cerere de finanțare?

O cerere de finanțare este o solicitare de sprijin (de obicei, bani sau ajutor tehnic) adresată în scris unei fundații, întreprinderi sau altei instituții cu scopul de a folosi capacitatea acesteia și cea a organizației pe care o reprezintă pentru a aborda o problemă existentă în cadrul comunității din care faceți parte. Cererea de finanțare are următoarele funcții:

- prezintă un proiect (problema, ideile și soluțiile pentru rezolvarea acesteia);
- prezintă un plan ce reflectă subiectul sau domeniul la care se referă propunerea de proiect;
- este o solicitare de fonduri, sprijin de specialitate, echipament, cărți etc.;
- constituie un instrument de convingere (un instrument prin care faceți o persoană să vadă lucrurile în felul în care le vedeți dumneavoastră);
- este o promisiune și un angajament (promiteți să rezolvați o problemă, urmînd întocmai planul propus).

Surse posibile de finanțare

1. Donatorii pe care îi cunoașteți;
2. Fonduri obținute cu ajutorul foștilor elevi (poate fi creată și o asociație a acestora sau prin vinderea unor produse proprii, organizarea de discoteci, donații);
3. Comunitatea Europeană (susține mai mult instituții mari și parteneriate);
4. Alți potențiali finanțatori.

Modalități de atragere a resurselor financiare în comunitate

15. Crearea Asociațiilor de Economii și Împrumut ale Cetățenilor pentru dezvoltarea sectorului agricol privat.

Principii de înființare:

- asocierea benevolă și libera ieșire din asociație;
- egalitatea în drepturi a membrilor asociației;
- participarea benevolă a membrilor la administrarea acesteia;
- acordarea împrumuturilor doar membrilor asociației;
- ocrotirea drepturilor și intereselor legitime ale membrilor acesteia.

16. Fondul de Investiții Sociale din Republica Moldova.

Obiectivele Fondului:

- reabilitarea obiectivelor infrastructurii sociale a comunităților;
- dezvoltarea capacităților organizatorice, antrenarea comunităților și ONG-urilor locale în identificarea, pregătirea și implementarea mini-proiectelor;
- susținerea programelor educaționale și de ocrotire a sănătății;
- consolidarea organelor administrației publice locale și asistența lor în finanțarea și menținerea obiectivelor de menire social-culturală, transferate de la balanța gospodăriilor colective;
- susținerea și consolidarea contractorilor privați locali.

Dacă căutați surse financiare, atunci, veți reuși cu siguranță, prin insistență și acțiuni de parteneriat. Obținerea unei finanțări necesită timp și perseverență.

BIBLIOGRAFIE

23. Cernescu M., Ciurea C., Negru E., Serebreanu O., Alegerile într-o societate democratică, Chișinău, 2001
24. Clarke P., Comunități de învățare, Școli și sisteme, Arc, 2002
25. Cucuș, C., Pedagogie, Polirom, 2002
26. De Visscher P., Neculau A. (coordonatori), Dinamica grupurilor, Iași, Polirom, 2001
27. Dezvoltare comunitară, Suport de curs, Cluj, ARDC, 2001
28. Dezvoltarea durabilă – speranța comunităților și generațiilor, Chișinău, 2002
29. Educație pentru democrație și drepturile omului, SIEDO, Chișinău, 1998
30. Educație pentru toleranță, Auxiliar didactic pentru diriginți, Centrul Educațional „Pro Didactica”, 2004
31. Educație pentru democrație, Supliment
32. Hopkins D., Dinscow M., West M., Perfecționarea școlii într-o eră a schimbării, Prut Internațional, 1989
33. Ionescu I., Sociologia școlii, Polirom, 1997
34. Keen E., Tîrcă A., Cum să democratizăm școala, Ghid de management participativ, Radical, București, 1998
35. Parteneriate durabile între autorități și comunitate prin planificare participativă, București, 2001
36. „Participarea cetățenească”, Numărul 14, Prut Internațional
37. Rădulescu E., Tîrcă A., Școala și comunitatea, Humanitas, 2002
38. Statutul de utilitate publică a organizațiilor necomerciale din Moldova, Chișinău, 2000
39. Temple Ch., Steele J. L., Meredith K. S., Inițiere în metodologia Lectură și Scriere pentru Dezvoltarea gândirii critice, Supliment al revistei “Didactica Pro...”, nr. 1, 2001
40. Temple Ch., Steele J. L., Meredith K. S., Lucrul în colaborare, Supliment al revistei “Didactica Pro...”, nr. 3, 2001
41. Temple Ch., Steele J. L., Meredith K. S., Strategii de dezvoltare a gândirii critice, Supliment al revistei “Didactica Pro...”, nr. 2, 2001
42. Temple Ch., Steele J. L., Meredith K. S., Aplicarea tehnicilor de dezvoltare a gândirii critice, Supliment al revistei “Didactica Pro...”, nr. 2(8), 2003
43. Vocea civică, Volumul 8, Numărul 6, 2002
44. Zani Bruna, Palmonari Augusto (coordonatori) Manual de psihologia comunității, Polirom, Iași, 2003